

SYSTEM
Prawa Procesowego Cywilnego

Redaktor Naczelny
Tadeusz Ereciński

**POSTĘPOWANIE
PROCESOWE
PRZED SĄDEM
PIERWSZEJ INSTANCJI**

Postępowania odrębne
w szczególnych kategoriach spraw

Redakcja naukowa
Sławomir Cieślak

II cz. 3

Wolters Kluwer

SYSTEM

Prawa Procesowego Cywilnego

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

SYSTEM

Prawa Procesowego Cywilnego

Redaktor Naczelny Tadeusz Ereciński

Członkowie Rady Programowej

prof. dr hab. Sławomir Cieślak, prof. dr hab. Tadeusz Ereciński,
prof. dr hab. Paweł Grzegorzczak, sędzia SN Jacek Gudowski,
prof. dr hab. Andrzej Jakubecki, prof. dr hab. Janusz Jankowski,
prof. dr hab. Kazimierz Lubiński, prof. dr hab. Andrzej Marciniak,
prof. dr hab. Karol Weitz, prof. dr hab. Tadeusz Wiśniewski,
prof. dr hab. Feliks Zedler, dr hab. Andrzej Zieliński

- Tom I. Zagadnienia ogólne**
Paweł Grzegorzczak i Karol Weitz
- Tom II. Postępowanie procesowe przed sądem pierwszej instancji**
Karol Weitz (cz. 1), Tadeusz Wiśniewski (cz. 2),
Sławomir Cieślak (cz. 3, 4 i 5)
- Tom III. Środki zaskarżenia** Jacek Gudowski
- Tom IV. Postępowanie nieprocesowe**
Tadeusz Ereciński, Kazimierz Lubiński (cz. 1)
Piotr Rylski, Marcin Wałasik (cz. 2, 3 i 4)
- Tom V. Postępowanie zabezpieczające**
Andrzej Jakubecki
- Tom VI. Postępowanie egzekucyjne**
Andrzej Jakubecki
- Tom VII. Międzynarodowe i europejskie prawo procesowe**
Paweł Grzegorzczak i Karol Weitz

**POSTĘPOWANIE
PROCESOWE
PRZED SĄDEM
PIERWSZEJ INSTANCJI**

**Postępowania odrębne
w szczególnych kategoriach spraw**

**Redakcja naukowa
Sławomir Cieślak**

Autorzy:

Sławomir Cieślak
Marcin Dziurda
Przemysław Feliga
Agnieszka Góra-Błaszczkowska
Monika Rejdak

II cz. 3

Poszczególne rozdziały tomu II cz. 3 napisali:

Sławomir Cieślak	rozdz. 1
Marcin Dziurda	rozdz. 7 pkt 1, 4, 5
Przemysław Feliga	rozdz. 2, 3
Agnieszka Góra-Błaszcykowska	rozdz. 4-6
Monika Rejdak	rozdz. 7 pkt 2, 3

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	21
Wykaz podstawowej literatury podawanej wyłącznie w zapisie skróconym	31
Wprowadzenie	39
ROZDZIAŁ 1. Zagadnienia ogólne dotyczące postępowań odrębnych w procesie cywilnym	41
1. Zagadnienia wprowadzające do struktury systemu procesowego cywilnego	48
1.1. Uwagi wstępne	48
1.2. Niejednolity charakter procesu cywilnego	49
1.3. Kwalifikowanie przez organy procesowe sprawy do rozpoznania w postępowaniach odrębnych	53
2. Struktura procesu cywilnego. System postępowań procesowych	57
2.1. Uwagi wstępne	57
2.2. Rozwój historyczny postępowań procesowych	57
2.3. Podsumowanie analizy historyczno-porównawczej składu systemu postępowań procesowych	80
3. Powiązania wewnątrzsystemowe postępowań odrębnych w procesie cywilnym ...	90
3.1. Uwagi wstępne	90
3.2. Wypadki powiązań wewnątrzsystemowych między postępowaniami procesowymi	97
3.2.1. Uwaga wprowadzająca	97
3.2.2. Powiązania procesu w sprawach małżeńskich ze zwykłym postępowaniem procesowym	98
3.2.3. Powiązania procesu o rozwód i separację z postępowaniem mediacyjnym prowadzonym w celu pojednania małżonków i ugodowego załatwienia spornych kwestii dotyczących zaspokojenia potrzeb rodziny i alimentów (art. 436 oraz art. 445 ² k.p.c.)	101
3.2.4. Powiązania procesu o ustalenie ojcostwa (postępowanie w sprawach ze stosunków między rodzicami a dziećmi) ze zwykłym postępowaniem procesowym o roszczenia majątkowe związane z ustaleniem ojcostwa (art. 143 zdanie pierwsze k.r.o.)	102
3.2.5. Powiązania postępowania w sprawach gospodarczych z postępowaniem w sprawach o naruszenie posiadania (art. 458 ² § 1 pkt 1 i 2 oraz art. 478 k.p.c.)	103

3.2.6. Powiązania postępowania w sprawach gospodarczych z postępowaniem w sprawach własności intelektualnej (art. 458 ² § 1 pkt 1 i 2 oraz art. 479 ⁸⁹ k.p.c.)	104
3.2.7. Powiązania postępowania w sprawach gospodarczych ze zwykłym postępowaniem nakazowym (art. 458 ² § 1 pkt 1 i 2 oraz art. 480 ¹ § 1 k.p.c.)	106
3.2.8. Powiązania postępowania w sprawach gospodarczych ze zwykłym postępowaniem upominawczym (art. 458 ² § 1 pkt 1 i 2 oraz art. 480 ¹ § 1 k.p.c.)	107
3.2.9. Powiązania postępowania w sprawach gospodarczych z postępowaniem uproszczonym (art. 458 ² § 1 pkt 1 i 2 oraz art. 505 ¹ § 1 i 2 k.p.c.)	108
3.2.10. Powiązania postępowania w sprawach gospodarczych z europejskim postępowaniem nakazowym (art. 458 ² § 1 pkt 1 i 2 oraz art. 2 ust. 2 rozporządzenia nr 1896/2006 w zw. z art. 505 ¹⁵ § 1 k.p.c.)	110
3.2.11. Powiązania postępowania w sprawach gospodarczych z europejskim postępowaniem w sprawie drobnych roszczeń (art. 458 ² § 1 pkt 1 i 2 oraz art. 2 ust. 2 rozporządzenia nr 861/2007 w zw. z art. 505 ²¹ § 1 k.p.c.)	112
3.2.12. Powiązania postępowania w sprawach gospodarczych z elektronicznym postępowaniem upominawczym (art. 458 ² § 1 pkt 1 i 2 oraz art. 505 ²⁸ § 2 pkt 1 w zw. z art. 480 ¹ § 1 w zw. z art. 499 § 1 k.p.c.)	113
3.2.13. Powiązania postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy z postępowaniem w sprawach własności intelektualnej (art. 476 § 1 oraz art. 479 ⁸⁹ k.p.c.)	116
3.2.14. Powiązania postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy ze zwykłym postępowaniem nakazowym (art. 476 § 1 oraz art. 480 ¹ § 1 k.p.c.)	117
3.2.15. Powiązania postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy ze zwykłym postępowaniem upominawczym (art. 476 § 1 oraz art. 480 ¹ § 1 k.p.c.)	118
3.2.16. Powiązania postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy z postępowaniem uproszczonym (art. 476 § 1 oraz art. 505 ¹ § 1 k.p.c.)	120
3.2.17. Powiązania postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy z europejskim postępowaniem nakazowym (art. 476 § 1 oraz art. 505 ¹⁵ k.p.c.)	126
3.2.18. Powiązania postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy z elektronicznym postępowaniem upominawczym (art. 476 § 1 oraz art. 505 ²⁸ § 2 pkt 1 w zw. z art. 480 ¹ § 1 w zw. z art. 499 § 1 k.p.c.)	127
3.2.19. Powiązania postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych z postępowaniem uproszczonym (art. 477 ⁸ § 2 pkt 1–3 oraz art. 505 ¹ § 2 pkt 4 <i>in fine</i> k.p.c.)	129

3.2.20. Powiązania postępowania w sprawach własności intelektualnej ze zwykłym postępowaniem nakazowym (art. 479 ⁸⁹ oraz 480 ¹ § 1 k.p.c.)	131
3.2.21. Powiązania postępowania w sprawach własności intelektualnej ze zwykłym postępowaniem upominawczym (art. 479 ⁸⁹ oraz 480 ¹ § 1 k.p.c.)	133
3.2.22. Powiązania postępowania w sprawach własności intelektualnej z elektronicznym postępowaniem upominawczym (art. 479 ⁸⁹ oraz 505 ²⁸ § 2 pkt 1 w zw. z art. 480 ¹ § 1 w zw. z art. 499 § 1 k.p.c.)	134
3.2.23. Powiązania postępowania w sprawach własności intelektualnej z europejskim postępowaniem nakazowym (art. 479 ⁸⁹ k.p.c. oraz art. 2 ust. 2 rozporządzenia nr 1896/2006 w zw. z art. 505 ¹⁵ § 1 k.p.c.)	134
3.2.24. Powiązania postępowania w sprawach własności intelektualnej z europejskim postępowaniem w sprawie drobnych roszczeń (art. 479 ⁸⁹ k.p.c. oraz art. 2 ust. 2 rozporządzenia nr 861/2007 w zw. z art. 505 ²¹ § 1 k.p.c.)	136
3.2.25. Powiązania zwykłego postępowania nakazowego ze zwykłym postępowaniem upominawczym (art. 480 ¹ § 1 oraz art. 499 § 1 w zw. z art. 480 ¹ § 1 k.p.c.)	137
3.2.26. Powiązania zwykłego postępowania nakazowego z postępowaniem uproszczonym (art. 480 ¹ § 1 oraz art. 505 ¹ § 1 k.p.c.)	139
3.2.27. Powiązania zwykłego postępowania nakazowego z europejskim postępowaniem nakazowym (art. 480 ¹ § 1 k.p.c. oraz art. 2–4 rozporządzenia nr 1896/2006 w zw. z art. 505 ¹⁵ k.p.c.)	141
3.2.28. Powiązania zwykłego postępowania nakazowego z europejskim postępowaniem w sprawie drobnych roszczeń (art. 480 ¹ § 1 k.p.c. oraz art. 2–3 rozporządzenia nr 861/2007 w zw. z art. 505 ²¹ § 1 k.p.c.)	142
3.2.29. Powiązania zwykłego postępowania nakazowego z elektronicznym postępowaniem upominawczym (art. 480 ¹ § 1 oraz art. 480 ¹ § 1 w zw. z art. 505 ²⁸ § 2 pkt 1 k.p.c.)	143
3.2.30. Powiązania zwykłego postępowania upominawczego z postępowaniem uproszczonym (art. 480 ¹ § 1 oraz art. 505 ¹ § 1 k.p.c.)	144
3.2.31. Powiązania zwykłego postępowania upominawczego z europejskim postępowaniem nakazowym (art. 480 ¹ § 1 k.p.c. oraz art. 2–4 rozporządzenia nr 1896/2006 w zw. z art. 505 ¹⁵ § 1 k.p.c.)	145
3.2.32. Powiązania zwykłego postępowania upominawczego z europejskim postępowaniem w sprawie drobnych roszczeń (art. 480 ¹ § 1 k.p.c. oraz art. 2–3 rozporządzenia nr 861/2007 w zw. z art. 505 ²¹ k.p.c.)	148
3.2.33. Powiązania zwykłego postępowania upominawczego z elektronicznym postępowaniem upominawczym (art. 480 ¹ § 1 oraz art. 480 ¹ § 1 w zw. z art. 505 ²⁸ § 2 pkt 1 k.p.c.)	149

3.2.34. Powiązania postępowania uproszczonego z europejskim postępowaniem nakazowym (art. 505 ¹ k.p.c. oraz art. 2–4 rozporządzenia nr 1896/2006 w zw. z art. 505 ¹⁵ k.p.c.)	150
3.2.35. Powiązania postępowania uproszczonego z europejskim postępowaniem w sprawie drobnych roszczeń (art. 505 ¹ k.p.c. oraz art. 2–4 rozporządzenia nr 861/2007 w zw. z art. 505 ²¹ k.p.c.)	151
3.2.36. Powiązania postępowania uproszczonego z elektronicznym postępowaniem upominawczym (art. 505 ¹ oraz 505 ²⁸ w zw. z art. 480 ¹ § 1 i art. 499 § 1 <i>in principio</i> k.p.c.)	153
3.2.37. Powiązania europejskiego postępowania nakazowego z europejskim postępowaniem w sprawie drobnych roszczeń (art. 2–4 rozporządzenia nr 1896/2006 w zw. z art. 505 ¹⁵ k.p.c. oraz art. 2–3 rozporządzenia nr 861/2007 w zw. z art. 505 ²¹ k.p.c.)	154
3.2.38. Powiązania europejskiego postępowania nakazowego z elektronicznym postępowaniem upominawczym (art. 2–4 rozporządzenia nr 1896/2006 w zw. z art. 505 ¹⁵ oraz art. 505 ²⁸ w zw. z art. 480 ¹ § 1 oraz art. 499 § 1 <i>in principio</i> k.p.c.)	156
3.2.39. Powiązania europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń z elektronicznym postępowaniem upominawczym (art. 2–3 rozporządzenia nr 861/2007 w zw. z art. 505 ²¹ oraz art. 505 ²⁸ w zw. z art. 480 ¹ § 1 oraz art. 499 § 1 <i>in principio</i> k.p.c.)	157
3.2.40. Powiązania postępowań procesowych z postępowaniem pojednawczym, mediacyjnym oraz grupowym	157
3.2.40.1. Powiązania procesu z postępowaniem pojednawczym	158
3.2.40.2. Powiązania procesu z postępowaniem mediacyjnym	158
3.2.40.3. Powiązania procesu (indywidualnego) z postępowaniem grupowym	160
4. Podsumowanie	164
4.1. Ocena struktury systemu postępowań procesowych	164
4.2. Cel tworzenia procedur odrębnych	165
4.3. Aksjologiczne założenia dotyczące warunków tworzenia procedur odrębnych	166
4.4. Propozycja optymalnego składu systemu postępowań procesowych	168
4.5. Wnioski z analizy powiązań wewnątrzsystemowych między postępowaniami procesowymi	176
ROZDZIAŁ 2. Postępowanie w sprawach małżeńskich	183
1. Analiza historycznoprawna postępowania w sprawach małżeńskich	195
1.1. Uwagi ogólne	195
1.2. Załatwianie spraw małżeńskich w okresie rozbiorów i w dwudziestoleciu międzywojennym	195
1.3. Załatwianie spraw małżeńskich w czasie obowiązywania prawa małżeńskiego z 1945 r.	208
1.4. Załatwianie spraw małżeńskich w czasie obowiązywania prawa rodzinnego z 1950 r.	210
1.5. Załatwianie spraw małżeńskich w czasie obowiązywania prawa rodzinnego z 1964 r.	213

1.6.	Zmiany w regulacjach postępowania w sprawach małżeńskich	213
1.7.	Podsumowanie	218
2.	Analiza prawnoporównawcza postępowania w sprawach małżeńskich	219
2.1.	Uwagi ogólne	219
2.2.	Niemcy	220
2.3.	Austria	226
2.4.	Francja	229
2.5.	Szwajcaria	232
2.6.	Podsumowanie	236
3.	Przyczyny wyodrębnienia postępowania w sprawach małżeńskich	236
4.	Jurysdykcja krajowa w sprawach małżeńskich	243
4.1.	Uwagi ogólne	243
4.2.	Jurysdykcja krajowa w państwach członkowskich Unii Europejskiej	243
4.2.1.	Źródła prawa	243
4.2.2.	Zakres przedmiotowy zastosowania rozporządzenia 2019/1111	248
4.2.3.	Podstawy jurysdykcji krajowej ogólnej	256
4.2.4.	Pozostałe podstawy jurysdykcji krajowej	267
4.2.4.1.	Podstawa jurysdykcji krajowej dla pozwu wzajemnego	267
4.2.4.2.	Subsydiarna podstawa jurysdykcji krajowej dla spraw o rozwód	268
4.2.4.3.	Podstawa jurysdykcji krajowej wyłącznej	270
4.2.4.4.	Podstawa jurysdykcji krajowej wynikająca z prawa wewnętrznych państw członkowskich	271
4.2.5.	Badanie jurysdykcji krajowej przez sąd	272
4.3.	Jurysdykcja krajowa w sprawach małżeńskich dotycząca państw niebędących członkami Unii Europejskiej, z którymi Rzeczpospolita Polska ma zawarte umowy międzynarodowe dotyczące jurysdykcji krajowej	280
4.4.	Jurysdykcja krajowa w sprawach małżeńskich dotycząca państw niebędących członkami Unii Europejskiej, z którymi Rzeczpospolita Polska nie ma zawartych umów międzynarodowych dotyczących jurysdykcji krajowej	282
5.	Zakres przedmiotowy spraw rozpoznawanych w postępowaniu w sprawach małżeńskich	285
5.1.	Uwagi ogólne	285
5.2.	Sprawy o rozwód oraz o separację na żądanie jednego z małżonków	286
5.3.	Sprawy o unieważnienie małżeństwa	289
5.4.	Sprawy o ustalenie istnienia albo nieistnienia małżeństwa	293
6.	Podmioty w postępowaniu w sprawach małżeńskich	300
6.1.	Sąd	300
6.1.1.	Właściwość rzeczowa sądu	300
6.1.2.	Właściwość miejscowa sądu	301
6.1.3.	Skład sądu orzekającego	307
6.2.	Strony	310
6.2.1.	Małżonkowie	310
6.2.2.	Zstępni małżonków	317
6.2.3.	Kurator procesowy	320
6.2.3.1.	Kurator dla małżonka, którego miejsce pobytu nie jest znane	320

6.2.3.2.	Kurator, przeciwko któremu ma być wytoczone powództwo o unieważnienie małżeństwa lub o ustalenie istnienia albo nieistnienia małżeństwa po śmierci jednego z małżonków albo obojga małżonków	325
6.2.3.3.	Kurator ustanowiony w miejsce zmarłego małżonka albo w miejsce obojga zmarłych małżonków jako strony pozwanej w toku procesu o unieważnienie małżeństwa ...	329
6.3.	Interwenient uboczny	331
6.4.	Prokurator. Rzecznik Praw Obywatelskich	335
6.5.	Odrębności w regulacjach ogólnych o procesie w odniesieniu do przepisów dotyczących załatwiania spraw w postępowaniu w sprawach małżeńskich ...	339
6.5.1.	Odrębności co do zasad procesowych	339
6.5.2.	Odrębności co do dopuszczalności wniosku o przywrócenie terminu do złożenia środka zaskarżenia	346
6.5.3.	Odrębności co do dopuszczalności skargi kasacyjnej	349
6.5.4.	Odrębności co do dopuszczalności wznowienia prawomocnie zakończonego postępowania sądowego	351
7.	Odrębności w regulacjach postępowania w sprawach małżeńskich w porównaniu z przepisami ogólnymi o procesie	360
7.1.	Odrębności co do reprezentacji stron w procesie dotyczące rodzaju pełnomocnictwa procesowego oraz zakresu podmiotowego osób upoważnionych do zastępstwa strony	360
7.2.	Odrębności dotyczące przebiegu posiedzeń sądowych	365
7.2.1.	Odrębności dotyczące jawności posiedzeń sądowych	365
7.2.2.	Odrębności dotyczące sporządzania protokołów posiedzeń sądu wyznaczonych celem przeprowadzenia rozprawy	369
7.2.3.	Odrębności dotyczące skutków procesowych niestawiennictwa stron na posiedzenie wyznaczone celem przeprowadzenia rozprawy	371
7.3.	Odrębności dotyczące przebiegu postępowania dowodowego	383
7.3.1.	Odrębności dotyczące skutków procesowych czynności dyspozytywnych uznania powództwa oraz przyznania okoliczności faktycznych	383
7.3.2.	Odrębności dotyczące przeprowadzenia postępowania dowodowego w zakresie dowodu z zeznań świadków	385
7.3.3.	Odrębności dotyczące przeprowadzenia postępowania dowodowego w zakresie dowodu z przesłuchania stron	391
7.3.4.	Odrębności dotyczące przeprowadzenia postępowania dowodowego w zakresie dowodu z wywiadu środowiskowego	398
7.3.5.	Odrębności co do skutków prawnych wyroków w sprawach małżeńskich	403
8.	Odrębności w regulacjach postępowania w sprawach małżeńskich o rozwód i separację oraz w innych sprawach małżeńskich	410
8.1.	Odrębności co do dopuszczalności wytoczenia powództwa wzajemnego w sprawach o rozwód i separację oraz wszczęcia w czasie trwania procesu o rozwód i separację innej sprawy o rozwód i separację	410
8.2.	Odrębności co do dopuszczalności zawieszenia postępowania w sprawach o rozwód i separację oraz umorzenia postępowania w takich sprawach	417

8.2.1.	Odrębności co do zawieszenia postępowania w sprawach o rozwód . . .	417
8.2.2.	Odrębności dotyczące umorzenia postępowania w sprawach o rozwód i separację	422
8.2.3.	Odrębności dotyczące zawieszenia i umorzenia postępowania w sprawach o unieważnienie małżeństwa	428
8.3.	Odrębności co do przebiegu postępowania dowodowego w sprawach o rozwód i separację	430
8.3.1.	Odrębności co do przebiegu postępowania dowodowego ze względu na cel postępowania dowodowego w sprawach małżeńskich o rozwód i separację oraz uznanie powództwa w takich sprawach	430
8.3.2.	Odrębności co do przebiegu postępowania dowodowego ze względu na możliwość ograniczenia dowodu z przesłuchania stron	435
9.	Odrębności dotyczące powiązań wewnątrzsystemowych między postępowaniem w sprawach małżeńskich i postępowaniem mediacyjnym	442
10.	Odrębności dotyczące powiązań wewnątrzsystemowych między postępowaniem w sprawach małżeńskich i procesem o zaspokojenie potrzeb rodziny i o alimenty między małżonkami albo między nimi a ich wspólnymi małoletnimi dziećmi co do świadczeń za okres od wytoczenia powództwa o rozwód, separację oraz unieważnienie małżeństwa oraz postępowaniem nieprocesowym dotyczącym władzy rodzicielskiej nad wspólnymi małoletnimi dziećmi stron lub o ustalenie kontaktów z nimi	454
11.	Odrębności co do odpowiedniego zastosowania przepisów regulujących postępowanie w sprawach małżeńskich w procesie o ustanowienie rozdzielnosci majątkowej między małżonkami	460
ROZDZIAŁ 3. Postępowanie w sprawach ze stosunków między rodzicami a dziećmi		466
1.	Analiza historycznoprawna postępowania w sprawach ze stosunków między rodzicami a dziećmi	474
1.1.	Uwagi ogólne	474
1.2.	Załatwianie spraw między rodzicami a dziećmi w okresie rozbiorów i w dwudziestolecu międzywojennym	475
1.3.	Załatwianie spraw między rodzicami a dziećmi w czasie obowiązywania prawa rodzinnego z 1946 r.	480
1.4.	Załatwianie spraw między rodzicami a dziećmi w czasie obowiązywania prawa rodzinnego z 1950 r.	487
1.5.	Załatwianie spraw między rodzicami a dziećmi w czasie obowiązywania prawa rodzinnego z 1964 r.	491
1.6.	Zmiany w regulacjach postępowania ze stosunków między rodzicami a dziećmi	495
2.	Przyczyny wyodrębnienia postępowania w sprawach ze stosunków między rodzicami i dziećmi	501
3.	Zakres przedmiotowy spraw rozpoznawanych w postępowaniu w sprawach ze stosunków między rodzicami a dziećmi	506
3.1.	Uwagi ogólne	506
3.2.	Sprawy o ustalenie macierzyństwa	507
3.2.1.	Charakter prawny spraw o ustalenie macierzyństwa	507

3.2.2.	Podstawy ustalenia macierzyństwa	509
3.2.3.	Legitymacje procesowe czynne i bierne w sprawie o ustalenie macierzyństwa	511
3.2.4.	Szczegółowe przypadki dopuszczalności powództwa o ustalenie macierzyństwa albo jego niedopuszczalności	514
3.2.4.1.	Dopuszczalność powództwa o ustalenie macierzyństwa w stosunku do dziecka zmarłego	514
3.2.4.2.	Dopuszczalność powództwa dziecka albo prokuratora o ustalenie macierzyństwa po osiągnięciu pełnoletności przez dziecko	515
3.2.4.3.	Dopuszczalność powództwa o ustalenie macierzyństwa po śmierci matki	515
3.2.4.4.	Niedopuszczalność powództwa matki o ustalenie macierzyństwa w stosunku do dziecka pełnoletniego	516
3.2.4.4.	Niedopuszczalność powództwa o ustalenie macierzyństwa w stosunku do dziecka poczętego, lecz nienarodzonego ...	517
3.2.4.5.	Niedopuszczalność powództwa o ustalenie macierzyństwa w stosunku do dziecka przysposobionego	518
3.2.5.	Charakter prawny wyroku ustalającego macierzyństwo	519
3.3.	Sprawy o zaprzeczenie macierzyństwa	520
3.3.1.	Charakter prawny spraw o zaprzeczenie macierzyństwa	520
3.3.2.	Podstawy zaprzeczenia macierzyństwa	521
3.3.3.	Legitymacja procesowa czynna i bierna w sprawie o zaprzeczenie macierzyństwa	522
3.3.4.	Szczegółowe przypadki dopuszczalności powództwa o zaprzeczenie macierzyństwa albo jego niedopuszczalności	524
3.3.4.1.	Dopuszczalność powództwa o zaprzeczenie macierzyństwa ze względu na termin do jego wytoczenia	524
3.3.4.2.	Niedopuszczalność powództwa o zaprzeczenie macierzyństwa w stosunku do dziecka poczętego, lecz nienarodzonego oraz dziecka przysposobionego anonimowo	530
3.3.4.3.	Niedopuszczalność powództwa o zaprzeczenie macierzyństwa w stosunku do dziecka zmarłego	530
3.3.5.	Charakter prawny wyroku zaprzeczającego macierzyństwo	531
3.4.	Sprawy o ustalenie ojcostwa	534
3.4.1.	Charakter prawny spraw o ustalenie ojcostwa	534
3.4.2.	Podstawy ustalenia ojcostwa dziecka pozamałżeńskiego	535
3.4.3.	Legitymacja procesowa czynna i bierna w sprawie o ustalenie ojcostwa	536
3.4.4.	Szczegółowe przypadki dopuszczalności powództwa o ustalenie ojcostwa albo jego niedopuszczalności	545
3.4.4.1.	Dopuszczalność powództwa o ustalenie ojcostwa w stosunku do niepełnoletniego dziecka	545
3.4.4.2.	Dopuszczalność powództwa o ustalenie ojcostwa w stosunku do dziecka przysposobionego w sposób pełny	548

3.4.4.3.	Dopuszczalność powództwa o ustalenie ojcostwa po śmierci domniemanego ojca	549
3.4.4.4.	Dopuszczalność kontynuowania procesu o ustalenie ojcostwa po śmierci strony	550
3.4.4.5.	Niedopuszczalność ustalenia ojcostwa w stosunku do dziecka poczętego, lecz nienarodzonego	551
3.4.4.6.	Niedopuszczalność powództwa o ustalenie ojcostwa w stosunku do pełnoletniego dziecka	553
3.4.4.7.	Niedopuszczalność powództwa o ustalenie ojcostwa w stosunku do dziecka przysposobionego całkowicie	554
3.4.4.8.	Niedopuszczalność powództwa o ustalenie ojcostwa w stosunku do dziecka zmarłego	554
3.4.5.	Charakter prawny wyroku ustalającego ojcostwo	555
3.5.	Sprawy o zaprzeczenie ojcostwa	556
3.5.1.	Charakter spraw o zaprzeczenie ojcostwa	556
3.5.2.	Podstawy zaprzeczenia ojcostwa	557
3.5.3.	Legitymacja procesowa czynna i bierna w sprawie o zaprzeczenie ojcostwa	558
3.5.4.	Szczegółowe przypadki dopuszczalności powództwa o zaprzeczenie ojcostwa albo jego niedopuszczalności	561
3.5.4.1.	Dopuszczalność powództwa o zaprzeczenie ojcostwa ze względu na termin do jego wytoczenia	561
3.5.4.2.	Niedopuszczalność powództwa o ustalenie ojcostwa w stosunku do dziecka poczętego z zastosowaniem metod medycznie wspomaganą prokreacji	568
3.5.4.3.	Niedopuszczalność powództwa o ustalenie ojcostwa w stosunku do dziecka zmarłego oraz kontynuowania procesu o zaprzeczenie ojcostwa po śmierci dziecka	569
3.5.4.3.	Niedopuszczalność powództwa o zaprzeczenie ojcostwa w stosunku do dziecka przysposobionego całkowicie	570
3.5.5.	Charakter prawny wyroku zaprzeczającego ojcostwo	570
3.6.	Sprawy o rozwiązanie stosunku przysposobienia	571
3.6.1.	Charakter prawny spraw o rozwiązanie stosunku przysposobienia	571
3.6.2.	Podstawy rozwiązania stosunku przysposobienia	573
3.6.3.	Legitymacja procesowa czynna i bierna w sprawach o rozwiązanie stosunku przysposobienia	578
3.6.4.	Szczegółowe przypadki dopuszczalności powództwa o rozwiązanie stosunku przysposobienia albo jego niedopuszczalności	580
3.6.4.1.	Dopuszczalność powództwa o rozwiązanie stosunku przysposobienia w przypadku śmierci przysposabiającego w toku procesu	580
3.6.4.2.	Niedopuszczalność powództwa o rozwiązanie stosunku przysposobienia całkowitego	581
3.6.4.3.	Niedopuszczalność powództwa o rozwiązanie stosunku przysposobienia w przypadkach śmierci przysposobionego albo przysposabiającego przed wszczęciem procesu	582

3.6.4.4. Niedopuszczalność powództwa o rozwiązanie stosunku przysposobienia w przypadku śmierci przysposobionego w toku procesu	584
3.6.5. Charakter prawny wyroku rozwiązującego stosunek przysposobienia	584
3.6.6. Rozstrzygnięcia dodatkowe w wyroku rozwiązującym przysposobienie	586
4. Odrębności w regulacjach ogólnych o procesie w odniesieniu do przepisów dotyczących załatwiania spraw w postępowaniu ze stosunków między rodzicami a dziećmi	588
4.1. Odrębności co do właściwości rzeczowej sądu	588
4.2. Odrębności co do właściwości miejscowej sądu	589
4.3. Odrębności co do składu sądu orzekającego w sprawach o ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa oraz rozwiązanie stosunku przysposobienia	593
4.4. Odrębności co do reprezentacji stron w sprawach o ustalenie lub zaprzeczenie pochodzenia dziecka	595
4.5. Odrębności co do ustanowienia w sprawach o ustalenie pochodzenia dziecka i o związane z tym roszczenia kuratora dla pozwanego, którego miejsce zamieszkania lub pobytu nie jest znane	597
5. Odrębności w regulacjach postępowania w sprawach ze stosunku między rodzicami a dziećmi w porównaniu z przepisami ogólnymi o procesie	598
5.1. Odrębności co do zdolności procesowej matki dziecka i ojca dziecka w sprawach o ustalenie lub zaprzeczenie pochodzenia dziecka oraz o ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa	598
5.2. Odrębności co do dopuszczalności wytoczenia powództwa wzajemnego w sprawach o ustalenie lub zaprzeczenie pochodzenia dziecka oraz o ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa oraz co do wszczęcia w czasie trwania takich spraw innej sprawy o ustalenie lub zaprzeczenie pochodzenia dziecka oraz o ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa	600
5.3. Odrębności co do skutków procesowych nieusprawiedliwionego niestawienia jednej ze stron na posiedzenie wyznaczone celem przeprowadzenia rozprawy w sprawach o ustalenie lub zaprzeczenie pochodzenia dziecka, o ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa oraz o rozwiązanie stosunku przysposobienia	604
5.4. Odrębności co do dopuszczalności umorzenia oraz zawieszenia postępowania w przypadku śmierci strony w toku procesu	607
5.5. Odrębności co do możliwości przystąpienia interwenienta ubocznego do spraw o ustalenie lub zaprzeczenie macierzyństwa	611
5.6. Odrębności co do udziału prokuratora w sprawach o ustalenie lub zaprzeczenie pochodzenia dziecka, o ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa oraz o rozwiązanie stosunku przysposobienia	613
5.6.1. Odrębności co do formy wzięcia przez prokuratora udziału w sprawach o ustalenie lub zaprzeczenie pochodzenia dziecka albo ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa, albo o rozwiązanie stosunku przysposobienia	613

5.6.2. Odrębności co do zawiadamiania prokuratora o terminach rozpraw oraz doręczenia mu odpisu pozwu w sprawach o zaprzeczenie pochodzenia dziecka oraz o ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa	620
5.7. Odrębności co do odpowiedniego zastosowania przepisów postępowania w sprawach małżeńskich w postępowaniu w sprawach ze stosunków między rodzicami a dziećmi	624
ROZDZIAŁ 4. Postępowanie odrębne w sprawach z zakresu prawa pracy	628
1. Status organizacyjny sądów pracy	633
1.1. Pojęcie sądu	633
1.2. Historia sądownictwa pracy	633
1.3. Stan obecny	635
2. Postępowanie przed sądami pracy – uwagi wstępne	637
2.1. Wprowadzenie	637
2.2. Zasady postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy	638
2.2.1. Uwagi ogólne	638
2.2.2. Zasada dyspozycyjności	638
2.2.3. Zasada kontryktoryjności	640
2.2.4. Zasada równości stron	641
2.2.5. Zasada formalizmu procesowego	644
2.2.6. Zasada szybkości postępowania	644
2.2.7. Zasada ugodowego załatwiania sporów	646
2.3. Pojęcie sprawy z zakresu prawa pracy	646
2.3.1. Uwagi ogólne	646
2.3.2. Sprawy o roszczenia ze stosunku pracy lub z nim związane	648
2.3.3. Sprawy o ustalenie istnienia stosunku pracy, jeżeli łączący strony stosunek prawny, wbrew zawartej między nimi umowie, ma cechy stosunku pracy (art. 476 § 1 pkt 1 ¹ k.p.c.)	652
2.3.4. Sprawy o roszczenia z innych stosunków prawnych, do których z mocy odrębnych przepisów stosuje się przepisy prawa pracy	653
2.3.5. Sprawy o odszkodowania dochodzone od pracodawcy na podstawie przepisów o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	654
2.3.6. Sprawy nienależące do spraw z zakresu prawa pracy	655
3. Właściwość sądu pracy	656
3.1. Uwagi ogólne	656
3.2. Właściwość rzeczowa sądów pracy	656
3.2.1. Wprowadzenie	656
3.2.2. Pojęcie spraw niemajątkowych	659
3.2.3. Pojęcie spraw majątkowych	660
3.2.4. Oznaczenie wartości przedmiotu sporu	662
3.3. Właściwość miejscowa sądów pracy	663
3.4. Właściwość funkcjonalna sądów pracy	665
3.5. Właściwość celowościowa	667
3.6. Właściwość z art. 44 ¹ i 44 ² k.p.c.	669
3.7. Niewłaściwość sądu i jej skutki	672

4.	Uczestnicy postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy i ich pełnomocnicy . . .	676
4.1.	Pracownik	676
4.1.1.	Uwagi ogólne	676
4.1.2.	Zdolność sądowa i procesowa pracownika	682
4.2.	Pracodawca	685
4.2.1.	Pojęcie pracodawcy	685
4.2.2.	Zdolność sądowa i procesowa pracodawcy	689
4.3.	Inspektor pracy	690
4.4.	Organizacje pozarządowe	694
4.5.	Kurator	699
4.6.	Pełnomocnicy procesowi	700
4.6.1.	Pełnomocnicy pracownika	700
4.6.2.	Pełnomocnicy pracodawcy	707
5.	Przebieg postępowania przed sądami pracy	710
5.1.	Uwagi ogólne	710
5.2.	Wszczęcie postępowania przed sądem pracy	710
5.2.1.	Wniesienie pozwu	710
5.2.2.	Wstępne badanie sprawy	711
5.2.3.	Odrzucenie pozwu	712
5.2.4.	Badanie istnienia braków formalnych	714
5.2.5.	Przekazanie sprawy wydziałowi właściwemu do jej rozpoznania	715
5.2.6.	Oznaczenie pozwanego pracodawcy i przekształcenia podmiotowe procesu	716
5.2.7.	Termin rozprawy	721
5.2.8.	Stosowanie przepisów o innych postępowaniach odrębnych	722
5.2.9.	Powództwo wzajemne	723
5.2.10.	Zawieszenie postępowania	724
5.3.	Postępowanie dowodowe	727
5.3.1.	Uwagi ogólne	727
5.3.2.	Ograniczenia dowodowe	727
6.	Orzekanie w sprawach z zakresu prawa pracy i środki zaskarżania orzeczeń	730
6.1.	Zasady orzekania w procesie cywilnym	730
6.1.1.	Uwagi ogólne	730
6.1.2.	Pojęcie zasad orzekania	730
6.1.3.	Zasady odnoszące się do przedmiotu i podmiotów orzekania	732
6.1.3.1.	Wprowadzenie	732
6.1.3.2.	Zasada orzekania tylko na wniosek strony	732
6.1.3.3.	Zasada związania sądu granicami dochodzonej ochrony prawnej	733
6.1.3.4.	Zakaz orzekania ponad żądanie	744
6.1.4.	Zasady dotyczące czasu i podstaw orzekania	746
6.1.4.1.	Zasada aktualności	746
6.1.4.2.	Zasada związania sądu podstawą faktyczną powództwa	747
6.1.5.	Szczególne kompetencje sądu podczas orzekania	751
6.2.	Rodzaje wyroków wydawanych przez sądy pracy	757
6.3.	Szczególne zagadnienia wyrokowania w sprawach z zakresu prawa pracy	761
6.3.1.	Wyrok ustalający istnienie stosunku pracy	761

6.3.2.	Orzeczenie wydawane na podstawie art. 477 ^{1b} k.p.c.	765
6.3.3.	Związanianie sądu pracy ustaleniami wyroku karnego lub decyzją administracyjną	767
6.3.4.	Nakazy zapłaty	768
6.3.5.	Natychmiastowa wykonalność wyroków	769
6.3.6.	Powaga rzeczy osądzonej	771
7.	Środki zaskarżenia w sprawach z zakresu prawa pracy	774
7.1.	Zwyczajne środki zaskarżenia	774
7.2.	Nadzwyczajne środki zaskarżenia	775
8.	Koszty procesu w sprawach z zakresu prawa pracy	777
8.1.	Uwagi ogólne o kosztach procesu	777
 ROZDZIAŁ 5. Postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych ...		781
1.	Wprowadzenie	784
2.	Podmioty postępowania odrębnego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych	785
2.1.	Sąd	785
2.1.1.	Uwagi ogólne	785
2.1.2.	Właściwość rzeczowa	785
2.1.3.	Właściwość miejscowa	786
2.1.4.	Właściwość celowościowa	787
2.2.	Uczestnicy postępowania	787
2.2.1.	Uwagi ogólne	787
2.2.2.	Ubezpieczony	791
2.2.3.	Płatnik składek	798
2.2.4.	Inna osoba, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja	799
2.2.5.	Organ rentowy	807
2.2.6.	Wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności ...	811
2.2.7.	Zainteresowany	811
3.	Zdolność sądowa i procesowa w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych ...	825
4.	Przedmiot postępowania	827
4.1.	Uwagi ogólne	827
4.2.	Sprawa z zakresu ubezpieczeń społecznych w ujęciu materialnym	828
4.3.	Sprawa z zakresu ubezpieczeń społecznych w ujęciu procesowym	831
4.4.	Przedmiot postępowania przed sądami ubezpieczeń społecznych	834
5.	Przebieg postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych	835
5.1.	Uwagi ogólne	835
5.2.	Zasady postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń	836
5.2.1.	Wprowadzenie	836
5.2.2.	Zasada równości stron	837
5.2.3.	Zasada kontradyktoryjności	839
5.2.4.	Zasada dyspozycyjności	840
5.2.5.	Zasada ograniczonego formalizmu	841
5.2.6.	Zasada szybkości postępowania	842

5.3. Wszczęcie postępowania	842
5.3.1. Uwagi ogólne	842
5.3.2. Odwołanie	843
5.4. Przebieg postępowania	848
5.4.1. Uwagi ogólne	848
5.4.2. Dowodzenie	849
5.4.3. Orzekanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych	851
5.4.4. Środki zaskarżenia	862
5.4.5. Koszty postępowania	864
ROZDZIAŁ 6. Postępowanie w sprawach o naruszenie posiadania	867
1. Pojęcie sprawy o naruszenie posiadania	869
1.1. Pojęcie posiadania	869
1.2. Pojęcie sprawy o naruszenie posiadania	870
2. Zasady ochrony posesoryjnej	870
3. Właściwość rzeczowa i miejscowa sądu	872
4. Legitymacja procesowa	873
4.1. Legitymacja czynna	873
4.2. Legitymacja bierna	875
4.3. Interwencja w procesie	876
5. Przebieg postępowania	877
5.1. Termin do wytoczenia powództwa	877
5.2. Zakres postępowania dowodowego	877
5.3. Możliwość stosowania art. 5 k.c.	878
5.4. Badanie prawa do rzeczy	880
5.5. Wpływ istnienia prawomocnego orzeczenia sądu na bieg procesu	883
5.6. Niedopuszczalność powództwa wzajemnego	884
5.7. Niedopuszczalność kumulacji roszczeń	885
5.8. Wątpliwości co do stosowania art. 192 pkt 3 k.p.c.	885
6. Orzekanie w sprawach o przywrócenie posiadania	887
7. Rektyfikacja orzeczeń w sprawach o naruszenie posiadania	890
8. Środki zaskarżenia	891
9. Ocena regulacji	892
ROZDZIAŁ 7. Postępowanie odrębne w sprawach własności intelektualnej	893
1. Uwagi ogólne	899
1.1. Przyczyny wyodrębnienia postępowania w sprawach własności intelektualnej	899
1.2. Obligatoryjny charakter postępowania	901
1.3. Przedmiot regulacji	903
1.4. Inne przepisy dotyczące postępowania w sprawach własności intelektualnej	906
1.5. Pojęcie sprawy własności intelektualnej	907
1.5.1. Uwagi ogólne	907
1.5.2. Sprawy o naruszenie	909
1.6. Relacja do innych postępowań odrębnych	910
1.7. Jurysdykcja sądów polskich	915

1.8. Właściwość sądu	916
1.9. Przekazanie sprawy innemu sądowi	921
1.10. Koszty sądowe i komornicze	925
1.10.1. Opłaty sądowe – kwestie ogólne	925
1.10.2. Opłaty od wniosków przewidzianych w art. 479 ⁹⁷ oraz 479 ¹¹³ k.p.c.	928
1.10.3. Opłaty egzekucyjne i koszty komornicze	928
1.11. Przymus adwokacko-radowski	930
1.12. Posiedzenie przygotowawcze	933
1.13. Szczególne środki procesowe (środki pomocnicze)	933
1.13.1. Katalog szczególnych środków procesowych	933
1.13.2. Zasada proporcjonalności	935
1.14. Możliwość zasądzenia odpowiedniej sumy	936
2. Zabezpieczenie środka dowodowego	940
2.1. Charakter instytucji zabezpieczenia środka dowodowego	940
2.2. Przesłanki udzielenia zabezpieczenia środka dowodowego (art. 479 ⁹⁸ k.p.c.)	955
2.3. Zajęcie środków dowodowych	963
2.4. Nadużycie instytucji zabezpieczenia środka dowodowego	966
2.5. Legitymacja czynna i bierna w postępowaniu w przedmiocie zabezpieczenia środka dowodowego	967
2.6. Postępowanie w przedmiocie zabezpieczenia środka dowodowego	971
3. Wyjawienie lub wydanie środka dowodowego	977
3.1. Charakter wyjawienia lub wydania środka dowodowego	977
3.2. Zakres zastosowania, legitymacja czynna i bierna, przebieg postępowania ..	979
3.3. Wykonanie postanowienia	982
4. Wezwanie do udzielenia informacji	983
4.1. Charakter i przedmiot wezwania	983
4.2. Termin na złożenie wniosku	988
4.3. Uczestnicy postępowania	990
4.3.1. Uwagi ogólne	990
4.3.2. Obowiązany inny niż naruszający	993
4.3.3. Zakres przedmiotowy wezwania do udzielenia informacji	995
4.3.4. Wniosek przeciwko bankowi oraz spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej	996
4.4. Opłata sądowa	999
4.5. Wymagania formalne wniosku	999
4.6. Odpowiedź na wniosek	1000
4.7. Rodzaj posiedzenia	1002
4.8. Orzekanie	1003
4.9. Zaskarżanie	1006
4.10. Wykonanie postanowienia	1010
4.11. Wyjaśnienie udzielonych informacji	1012
4.12. Zwrot kosztów i wydatków poniesionych w związku z udzieleniem informacji	1014
4.13. Roszczenia odszkodowawcze	1020

Spis treści

5. Powództwa szczególne	1025
5.1. Uwagi wstępne	1025
5.2. Zastosowanie przepisów Prawa własności przemysłowej	1026
5.3. Powództwo wzajemne	1028
5.3.1. Uwagi wstępne	1028
5.3.2. Dopuszczalność powództwa wzajemnego	1030
5.3.3. Warunki i reguły wnoszenia powództwa wzajemnego	1031
5.3.4. Związanie podstawą prawną wskazaną przez powoda wzajemnego ...	1033
5.3.5. Zawieszenie postępowania i odrzucenie pozwu wzajemnego	1036
5.3.5.1. Uwagi wstępne	1036
5.3.5.2. Zawieszenie postępowania ze względu na postępowanie przed Urzędem Patentowym	1036
5.3.5.3. Zawieszenie postępowania ze względu na inne postępowanie cywilne	1042
5.3.6. Odrzucenie pozwu wzajemnego	1047
5.3.7. Wpis do rejestru, rozszerzona skuteczność wyroku	1049
5.4. Powództwo o ustalenie	1052
Skorowidz	1063
O Autorach	1075

WPROWADZENIE

Tom II część 3 *Systemu Prawa Procesowego Cywilnego* obejmuje postępowania odrębne w procesie cywilnym wprowadzone w celu zapewnienia szczególnej ochrony prawnej przy rozpoznawaniu niektórych kategorii spraw cywilnych, tj. postępowanie w sprawach małżeńskich, ze stosunków między rodzicami a dziećmi, w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, w sprawach własności intelektualnej oraz o naruszenie posiadania. W kolejnej części 4 tomu II przedstawione są natomiast postępowania odrębne zaliczane do tzw. postępowań przyspieszonych w procesie cywilnym, utworzonych po to, by przyspieszyć rozpoznawanie niektórych sporów. Objętość rozdziałów obejmujących procedury odrębne nie pozwoliła na ich zamieszczenie w jednym woluminie. Celowym zabiegiem Rady Programowej *Systemu* było natomiast wyłączenie z tomu II prezentacji dwóch europejskich postępowań w sporach transgranicznych, jakimi są: europejskie postępowanie nakazowe oraz europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń. Rozważania dotyczące tych procedur zostaną zamieszczone w tomie VII *Systemu*, poświęconym międzynarodowemu i europejskiemu prawu procesowemu, tak by zapewnić w nim kompleksowe przedstawienie regulacji prawa procesowego mającego swoje źródło w prawie UE.

Niejednolita struktura procesu cywilnego i wciąż wzrastająca liczba szczególnych rodzajów procesu w polskim systemie postępowania cywilnego, jak również wszechstronne i systemowe ich opracowanie przez poszczególnych Autorów sprawiły, że w niniejszej części tomu II zamieszczono procedury, których funkcją jest udzielanie ochrony prawnej interesowi indywidualnemu. Ochrona interesu zbiorowego i grupowego w sprawach cywilnych w szczególnych rodzajach procesu cywilnego została zaś wyłączona do części 5 tomu II.

W konsekwencji przyjętych założeń niniejszy tom II część 3 składa się z siedmiu rozdziałów. Pierwszy z nich zawiera zagadnienia ogólne dotyczące postępowań odrębnych. Przedstawiono w nim ewolucję polskiego systemu procesu cywilnego, kryteria wyodrębniania poszczególnych procedur odrębnych oraz zachodzące między nimi relacje określane mianem powiązań

wewnątrzsystemowych. Liczba tych powiązań i sposób ich ukształtowania wpływają na efektywność ochrony prawnej udzielanej indywidualnym podmiotom w konkretnej sprawie cywilnej. Wszechstronność charakterystyki procedur odrębnych jest zapewniona dzięki poddaniu ich badaniu z punktu widzenia statyki, dynamiki oraz zachodzących relacji między różnymi rodzajami postępowań procesowych, które mogą posłużyć do rozpoznania tej samej sprawy cywilnej.

Kolejne rozdziały (2–7) są już poświęcone poszczególnym postępowaniom odrębnym w procesie cywilnym. Sposób ujmowania zagadnień procesowych cechuje swego rodzaju „ponadczasowość” – to oznacza, że oprócz obowiązującego stanu prawnego sygnalizowano w nich również kierunki projektowanych jego zmian, jak również postulaty *de lege ferenda* pod adresem ustawodawcy. Podobnie jak w wypadku pozostałych tomów *Systemu*, w toku prac nad tomem obejmującym procedury odrębne w procesie cywilnym przywiązywano szczególną wagę do utrzymania niezbędnej cezurę rozdzielającej odrębne formy prawniczych opracowań naukowych, w tym zwłaszcza do odróżnienia systemowego ujęcia od wypowiedzi w formie komentarzowej, w wypadku której podstawowe znaczenie ma szczegółowa egzegeza obowiązujących przepisów prawnych. W niniejszym tomie główny nacisk położono wobec tego na ocenę obowiązującej regulacji procedur odrębnych na różnych płaszczyznach. Oceny tej dokonywano pod kątem realizacji w tych procedurach niezbędnych założeń aksjologicznych, które znajdują wyraz w zasadach procesowych mających swoje normatywne umocowanie w Konstytucji RP i umowach międzynarodowych ratyfikowanych przez Polskę.

Tom II część 3 *Systemu* jest dziełem zbiorowym. W jego przygotowaniu uczestniczyło pięcioro Autorów, którzy prowadzą badania naukowe na wiodących polskich uniwersytetach, w tym: Uniwersytecie Warszawskim, Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie i Uniwersytecie Łódzkim. Wyrażam podziękowania Autorom za przyjęcie zaproszenia do przygotowania poszczególnych rozdziałów.

Łódź, 18 października 2022 r.

prof. dr hab. Sławomir Cieślak

ROZDZIAŁ 1

ZAGADNIENIA OGÓLNE DOTYCZĄCE POSTĘPOWAŃ ODREBNYCH W PROCESIE CYWILNYM

1. Zagadnienia wprowadzające do struktury systemu procesowego cywilnego	48
1.1. Uwagi wstępne	48
1.2. Niejednolity charakter procesu cywilnego	49
1.3. Kwalifikowanie przez organy procesowe sprawy do rozpoznania w postępowaniach odrębnych	53
2. Struktura procesu cywilnego. System postępowań procesowych	57
2.1. Uwagi wstępne	57
2.2. Rozwój historyczny postępowań procesowych	57
2.3. Podsumowanie analizy historyczno-porównawczej składu systemu postępowań procesowych	80
3. Powiązania wewnątrzsystemowe postępowań odrębnych w procesie cywilnym	90
3.1. Uwagi wstępne	90
3.2. Wypadki powiązań wewnątrzsystemowych między postępowaniami procesowymi ...	97
3.2.1. Uwaga wprowadzająca	97
3.2.2. Powiązania procesu w sprawach małżeńskich ze zwykłym postępowaniem procesowym	98
3.2.3. Powiązania procesu o rozwód i separację z postępowaniem mediacyjnym prowadzonym w celu pojednania małżonków i ugodowego załatwienia spornych kwestii dotyczących zaspokojenia potrzeb rodziny i alimentów (art. 436 oraz art. 445 ² k.p.c.)	101
3.2.4. Powiązania procesu o ustalenie ojcostwa (postępowanie w sprawach ze stosunków między rodzicami a dziećmi) ze zwykłym postępowaniem procesowym o roszczenia majątkowe związane z ustaleniem ojcostwa (art. 143 zdanie pierwsze k.r.o.)	102
3.2.5. Powiązania postępowania w sprawach gospodarczych z postępowaniem w sprawach o naruszenie posiadania (art. 458 ² § 1 pkt 1 i 2 oraz art. 478 k.p.c.)	103
3.2.6. Powiązania postępowania w sprawach gospodarczych z postępowaniem w sprawach własności intelektualnej (art. 458 ² § 1 pkt 1 i 2 oraz art. 479 ⁸⁹ k.p.c.)	104
3.2.7. Powiązania postępowania w sprawach gospodarczych ze zwykłym postępowaniem nakazowym (art. 458 ² § 1 pkt 1 i 2 oraz art. 480 ¹ § 1 k.p.c.)	106

Rozdział 1. Zagadnienia ogólne dotyczące postępowań odrębnych w procesie cywilnym

3.2.8. Powiązania postępowania w sprawach gospodarczych ze zwykłym postępowaniem upominawczym (art. 458 ² § 1 pkt 1 i 2 oraz art. 480 ¹ § 1 k.p.c.)	107
3.2.9. Powiązania postępowania w sprawach gospodarczych z postępowaniem uproszczonym (art. 458 ² § 1 pkt 1 i 2 oraz art. 505 ¹ § 1 i 2 k.p.c.)	108
3.2.10. Powiązania postępowania w sprawach gospodarczych z europejskim postępowaniem nakazowym (art. 458 ² § 1 pkt 1 i 2 oraz art. 2 ust. 2 rozporządzenia nr 1896/2006 w zw. z art. 505 ¹⁵ § 1 k.p.c.)	110
3.2.11. Powiązania postępowania w sprawach gospodarczych z europejskim postępowaniem w sprawie drobnych roszczeń (art. 458 ² § 1 pkt 1 i 2 oraz art. 2 ust. 2 rozporządzenia nr 861/2007 w zw. z art. 505 ²¹ § 1 k.p.c.)	112
3.2.12. Powiązania postępowania w sprawach gospodarczych z elektronicznym postępowaniem upominawczym (art. 458 ² § 1 pkt 1 i 2 oraz art. 505 ²⁸ § 2 pkt 1 w zw. z art. 480 ¹ § 1 w zw. z art. 499 § 1 k.p.c.)	113
3.2.13. Powiązania postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy z postępowaniem w sprawach własności intelektualnej (art. 476 § 1 oraz art. 479 ⁸⁹ k.p.c.)	116
3.2.14. Powiązania postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy ze zwykłym postępowaniem nakazowym (art. 476 § 1 oraz art. 480 ¹ § 1 k.p.c.)	117
3.2.15. Powiązania postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy ze zwykłym postępowaniem upominawczym (art. 476 § 1 oraz art. 480 ¹ § 1 k.p.c.)	118
3.2.16. Powiązania postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy z postępowaniem uproszczonym (art. 476 § 1 oraz art. 505 ¹ § 1 k.p.c.)	120
3.2.17. Powiązania postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy z europejskim postępowaniem nakazowym (art. 476 § 1 oraz art. 505 ¹⁵ k.p.c.)	126
3.2.18. Powiązania postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy z elektronicznym postępowaniem upominawczym (art. 476 § 1 oraz art. 505 ²⁸ § 2 pkt 1 w zw. z art. 480 ¹ § 1 w zw. z art. 499 § 1 k.p.c.)	127
3.2.19. Powiązania postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych z postępowaniem uproszczonym (art. 477 ⁸ § 2 pkt 1–3 oraz art. 505 ¹ § 2 pkt 4 <i>in fine</i> k.p.c.)	129
3.2.20. Powiązania postępowania w sprawach własności intelektualnej ze zwykłym postępowaniem nakazowym (art. 479 ⁸⁹ oraz 480 ¹ § 1 k.p.c.)	131
3.2.21. Powiązania postępowania w sprawach własności intelektualnej ze zwykłym postępowaniem upominawczym (art. 479 ⁸⁹ oraz 480 ¹ § 1 k.p.c.)	133
3.2.22. Powiązania postępowania w sprawach własności intelektualnej z elektronicznym postępowaniem upominawczym (art. 479 ⁸⁹ oraz 505 ²⁸ § 2 pkt 1 w zw. z art. 480 ¹ § 1 w zw. z art. 499 § 1 k.p.c.)	134
3.2.23. Powiązania postępowania w sprawach własności intelektualnej z europejskim postępowaniem nakazowym (art. 479 ⁸⁹ k.p.c. oraz art. 2 ust. 2 rozporządzenia nr 1896/2006 w zw. z art. 505 ¹⁵ § 1 k.p.c.)	134
3.2.24. Powiązania postępowania w sprawach własności intelektualnej z europejskim postępowaniem w sprawie drobnych roszczeń (art. 479 ⁸⁹ k.p.c. oraz art. 2 ust. 2 rozporządzenia nr 861/2007 w zw. z art. 505 ²¹ § 1 k.p.c.)	136
3.2.25. Powiązania zwykłego postępowania nakazowego ze zwykłym postępowaniem upominawczym (art. 480 ¹ § 1 oraz art. 499 § 1 w zw. z art. 480 ¹ § 1 k.p.c.)	137
3.2.26. Powiązania zwykłego postępowania nakazowego z postępowaniem uproszczonym (art. 480 ¹ § 1 oraz art. 505 ¹ § 1 k.p.c.)	139
3.2.27. Powiązania zwykłego postępowania nakazowego z europejskim postępowaniem nakazowym (art. 480 ¹ § 1 k.p.c. oraz art. 2–4 rozporządzenia nr 1896/2006 w zw. z art. 505 ¹⁵ k.p.c.)	141

Rozdział 1. Zagadnienia ogólne dotyczące postępowań odrębnych w procesie cywilnym

3.2.28. Powiązania zwykłego postępowania nakazowego z europejskim postępowaniem w sprawie drobnych roszczeń (art. 480 ¹ § 1 k.p.c. oraz art. 2–3 rozporządzenia nr 861/2007 w zw. z art. 505 ²¹ § 1 k.p.c.)	142
3.2.29. Powiązania zwykłego postępowania nakazowego z elektronicznym postępowaniem upominawczym (art. 480 ¹ § 1 oraz art. 480 ¹ § 1 w zw. z art. 505 ²⁸ § 2 pkt 1 k.p.c.)	143
3.2.30. Powiązania zwykłego postępowania upominawczego z postępowaniem uproszczonym (art. 480 ¹ § 1 oraz art. 505 ¹ § 1 k.p.c.)	144
3.2.31. Powiązania zwykłego postępowania upominawczego z europejskim postępowaniem nakazowym (art. 480 ¹ § 1 k.p.c. oraz art. 2–4 rozporządzenia nr 1896/2006 w zw. z art. 505 ¹⁵ § 1 k.p.c.)	145
3.2.32. Powiązania zwykłego postępowania upominawczego z europejskim postępowaniem w sprawie drobnych roszczeń (art. 480 ¹ § 1 k.p.c. oraz art. 2–3 rozporządzenia nr 861/2007 w zw. z art. 505 ²¹ k.p.c.)	148
3.2.33. Powiązania zwykłego postępowania upominawczego z elektronicznym postępowaniem upominawczym (art. 480 ¹ § 1 oraz art. 480 ¹ § 1 w zw. z art. 505 ²⁸ § 2 pkt 1 k.p.c.)	149
3.2.34. Powiązania postępowania uproszczonego z europejskim postępowaniem nakazowym (art. 505 ¹ k.p.c. oraz art. 2–4 rozporządzenia nr 1896/2006 w zw. z art. 505 ¹⁵ k.p.c.)	150
3.2.35. Powiązania postępowania uproszczonego z europejskim postępowaniem w sprawie drobnych roszczeń (art. 505 ¹ k.p.c. oraz art. 2–4 rozporządzenia nr 861/2007 w zw. z art. 505 ²¹ k.p.c.)	151
3.2.36. Powiązania postępowania uproszczonego z elektronicznym postępowaniem upominawczym (art. 505 ¹ oraz 505 ²⁸ w zw. z art. 480 ¹ § 1 i art. 499 § 1 <i>in principio</i> k.p.c.)	153
3.2.37. Powiązania europejskiego postępowania nakazowego z europejskim postępowaniem w sprawie drobnych roszczeń (art. 2–4 rozporządzenia nr 1896/2006 w zw. z art. 505 ¹⁵ k.p.c. oraz art. 2–3 rozporządzenia nr 861/2007 w zw. z art. 505 ²¹ k.p.c.)	154
3.2.38. Powiązania europejskiego postępowania nakazowego z elektronicznym postępowaniem upominawczym (art. 2–4 rozporządzenia nr 1896/2006 w zw. z art. 505 ¹⁵ oraz art. 505 ²⁸ w zw. z art. 480 ¹ § 1 oraz art. 499 § 1 <i>in principio</i> k.p.c.)	156
3.2.39. Powiązania europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń z elektronicznym postępowaniem upominawczym (art. 2–3 rozporządzenia nr 861/2007 w zw. z art. 505 ²¹ oraz art. 505 ²⁸ w zw. z art. 480 ¹ § 1 oraz art. 499 § 1 <i>in principio</i> k.p.c.)	157
3.2.40. Powiązania postępowań procesowych z postępowaniem pojednawczym, mediacyjnym oraz grupowym	157
3.2.40.1. Powiązania procesu z postępowaniem pojednawczym	158
3.2.40.2. Powiązania procesu z postępowaniem mediacyjnym	158
3.2.40.3. Powiązania procesu (indywidualnego) z postępowaniem grupowym	160
4. Podsumowanie	164
4.1. Ocena struktury systemu postępowań procesowych	164
4.2. Cel tworzenia procedur odrębnych	165
4.3. Aksjologiczne założenia dotyczące warunków tworzenia procedur odrębnych	166
4.4. Propozycja optymalnego składu systemu postępowań procesowych	168
4.5. Wnioski z analizy powiązań wewnątrzsystemowych między postępowaniami procesowymi	176

Literatura: **Allerhand M.**, *Nadzwyczajne procesy cywilne* [w:] *Polska procedura cywilna. Projekty referentów z uzasadnieniem*, t. 2, Warszawa 1928; **Antoniuk J.R.**, *Postępowanie o udzielenie informacji w związku z naruszeniem własności intelektualnej jako rodzaj postępowania cywilnego*, PS 2014/11–12; **Arruda Alvim Wambier T.**, *Judicial Activism as Goals Setting – Civil Justice in Brazil* [w:] *Goals of Civil Justice and Civil Procedure in Contemporary Judicial Systems*, red. A. Uzelac, *Ius Gentium: Comparative Perspectives on Law and Justice*, vol. 34, Heidelberg–New York–Dordrecht–London 2014; **Aślanowicz M.**, *Ustawa o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym. Komentarz*, Legalis 2019; **Banaszewska A., Sieńko M.**, *Kodeks postępowania cywilnego. Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Dochodzenie roszczeń w postępowaniu grupowym. Przepisy przejściowe. Komentarz do zmian*, LEX 2020; **Baran K.W.**, *Sądowy wymiar sprawiedliwości w sprawach z zakresu prawa pracy*, Warszawa 1996; **Broniewicz W.**, *Czy potrzebny jest nowy Kodeks postępowania cywilnego?*, PiP 2004/4; **Broniewicz W.**, *Postępowanie cywilne*, 1983; **Broniewicz W., Marciniak A., Kunicki I.**, *Postępowanie cywilne w zarysie*, Warszawa 2020; **Chiarloni S.**, *Formalismi e garanzie. Studi sul processo civile*, Torino 1995; **Cieślak S.**, *Formalizm postępowania cywilnego*, Warszawa 2008; **Cieślak S.**, *Opinia sporządzona dla OBSiL KRRP*, <http://obsil.kirp.pl/wp-content/uploads/2021/10/21.09.30-Opinia-OBSiL-druk-UD-156.pdf> (dostęp: 2.08.2022 r.); **Cieślak S.**, *Postępowania przyspieszone w procesie cywilnym. Zarys postępowania nakazowego, upominawczego i uproszczonego*, Warszawa 2004; **Cieślak S.**, *Postępowanie podziałowe* [w:] *System PH*, t. 6, red. A. Hrycaj, A. Jakubecki, A. Witosz, 2016; **Cieślak S.**, *Powiązania wewnątrzsystemowe pomiędzy postępowaniem upadłościowym oraz innymi rodzajami postępowania cywilnego* [w:] *Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi F. Zedlerowi*; **Cieślak S.**, *Powiązania wewnątrzsystemowe w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 2013; **Cieślak S.**, *Projekt opinii Rady Legislacyjnej z 8.02.2018 r.*, *RL-033-9/18*, processus.uni.lodz.pl/zmiany-prawa-procesowego/ (dostęp: 6.06.2022 r.); **Cieślak S.**, *Stosunek postępowania arbitrażowego do innych rodzajów postępowania cywilnego*, ADR 2011/4; **Cieślak S.**, *System postępowań przyspieszonych w procesie cywilnym po zmianach Kodeksu postępowania cywilnego wprowadzonych w życie w latach 2008–2010* [w:] *Księga ku czci prof. T. Erecińskiego*, t. 1; **Cieślak S.**, *Założenia aksjologiczne postępowania cywilnego – propozycja sformułowania kryteriów aksjologicznej oceny regulacji procesowej* [w:] *Założenia aksjologiczne nowelizacji KPC z 4 lipca 2019 r.*, red. S. Cieślak, Łódź 2020; **Derlatka J.**, *Świadek-ekspert na tle projektowanych przepisów o dowodach w postępowaniu uproszczonym*, M. Praw. 2019/7; **Derlatka J.**, *Wniosek o pominięciu przepisów o postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych – uwagi wewnątrzsystemowe na tle zasady równości i efektywności postępowania po nowelizacji z 4.07.2019 r.* [w:] *Realizacja zasad postępowania cywilnego na tle aktualnych zmian KPC*, red. M. Skibińska, Zielona Góra 2022; **Dra-bik M.**, *Postępowanie w sprawach własności intelektualnej* [w:] *Meritum. Postępowanie cywilne*, t. 1, *Postępowanie rozpoznawcze i zabezpieczające*, red. E. Marszałkowska-Krzesł, Warszawa 2021; *Elektroniczne postępowanie upominawcze. Komentarz*, red. J. Gołaczyński, Warszawa 2010; **Ereciński T.**, *Nowelizacja Kodeksu postępowania cywilnego*, PiP 1986/4; **Ereciński T.**, *O uwarunkowaniach, potrzebie oraz zakresie nowego kodeksu*

postępowania cywilnego, PPC 2010/1; Ereciński T., *Postępowania odrębne de lege lata i de lege ferenda* [w:] *Ewolucja polskiego postępowania cywilnego wobec przemian politycznych, społecznych i gospodarczych. Materiały konferencyjne Ogólnopolskiego Zjazdu Katedr Postępowania Cywilnego. Szczecin-Niechorze, 28–30.09.2007 r.*, red. H. Dolecki, K. Flaga-Gieruszyńska, Warszawa 2009; Ereciński T., *Wprowadzenie do ustawy z dnia 24 maja 2000 r.* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego po nowelizacji z maja 2000 r.*, Warszawa 2000; Ereciński T., *Wprowadzenie. O stanie prac nad projektem nowego Kodeksu postępowania cywilnego* [w:] *Postępowanie rozpoznawcze w przyszłym Kodeksie postępowania cywilnego. Materiały Ogólnopolskiego Zjazdu Katedr i Zakładów Postępowania Cywilnego w Katowicach-Kocierz (26–29 września 2013 r.)*, red. K. Markiewicz, A. Torbus, Warszawa 2014; **Feliga P.**, *Sprawiedliwe załatwienie sprawy gospodarczej jako cel odrębności postępowania w sprawach gospodarczych (art. 458^l–458^{l3} KPC)* [w:] *Reforma czy kolejna nowelizacja? Uwagi na tle ustawy z 4.7.2019 r. zmieniającej KPC*, red. P. Rylski, Warszawa 2020; **Flaga-Gieruszyńska K., Zieliński A.**, *Kodeks*, 2019; **Frey R.**, *Postępowanie uproszczone w sprawach z zakresu prawa pracy*, R. Pr. 2001/5; Frey R., *Pracodawca jako powód w postępowaniu uproszczonym*, M. Praw. 2001/17; Frey R., *Pracodawca w postępowaniu w indywidualnych sporach pracy przed sądem pracy*, Kielce 2020; **Gołąb S.**, *Projekty polskiej procedury cywilnej. Powstanie – uzasadnienie – zdania odrębne*, Kraków 1930; **Gonera K.**, *Kierunki uproszczenia procedury cywilnej*, „Jurysta” 1999/12; **Góra-Błaszczkowska A.**, *Glosa do uchwały SN z 6.03.2003 r.*, III PZP 2/03, M.P.Pr. 2004/9; **Grzegorzczak P.**, *Ustawa o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym. Ogólna charakterystyka*, Warszawa 2011; **Guinchard S., Ferrand F., Chainais C.**, *Procédure civile*, Paris 2013; **Harast A.**, *Postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty*, Warszawa 2013; **Jakubecki A.**, *Wezwanie do udzielenia informacji w postępowaniu odrębnym w sprawach własności intelektualnej*, PPC 2020/3; **Jankowski J.**, *Postępowanie uproszczone w procesie cywilnym*, M. Praw. 2000/10; Jankowski J., *Przebieg postępowania egzekucyjnego, upadłościowego i układowego. Struktura postępowań w ujęciu dynamicznym*, Kraków 1999; **Jaworski T., Radzimierski P.**, *Ustawa o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym*, Warszawa 2010; **Jędrejek G.**, *Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz aktualizowany*, LEX 2019; **Knoppek K.**, *Teoretyczne założenia postępowania upominawczego* [w:] *Księga pamiątkowa profesora Kazimierza Korzana; Kodeks*, red. E. Marszałkowska-Krześ, 2018, 2019, 2021; *Kodeks*, red. O.M. Piaskowska, 2021; *Kodeks*, red. P. Rylski, 2022; *Kodeks*, t. 1, red. H. Dolecki, T. Wiśniewski, 2013; *Kodeks*, t. 1, red. T. Ereciński, 2016; *Kodeks*, t. 1, red. A. Góra-Błaszczkowska, 2016; *Kodeks*, t. 1, red. A. Jakubecki, 2017, 2019; *Kodeks*, t. 1, red. M. Manowska, 2015, 2021; *Kodeks*, t. 1, red. A. Marciniak, 2019; *Kodeks*, t. 2, red. T. Wiśniewski, 2021; *Kodeks*, t. 2, red. T. Zembrzusi, 2020; *Kodeks*, t. 3, red. T. Ereciński, 2016; *Kodeks*, t. 3, red. A. Marciniak, 2020; *Kodeks cywilny*, t. 2, *Komentarz. Art. 450–1088. Przepisy wprowadzające*, red. K. Pietrzykowski, Legalis 2021; *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. 2, *Art. 353–626*, red. M. Gutowski, Legalis 2019; **Koller C.**, *Civil Justice in Austrian-German Tradition. The Franz Klein Heritage and Beyond* [w:] *Goals of Civil Justice and Civil Procedure in Contemporary Judicial Systems*, red. A. Uzelac, *Ius Gentium: Compa-*

rative Perspectives on Law and Justice, vol. 34, Heidelberg–New York–Dordrecht–London 2014; **Kończak J.**, *Przekształcenia podmiotowe w ramach postępowania nakazowego. Glosa do wyroku Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z 7.06.2001 r.*, III CKN 394/00, OSP 2019/4; *Komentarz do Kodeksu postępowania cywilnego. Część pierwsza. Postępowanie rozpoznawcze*, t. 1, red. T. Ereciński, Warszawa 2002; **Kuberska W.**, *Ustawa o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym – pierwsze doświadczenia praktyczne*, PS 2012/7–8; **Kulski R.**, *Ochrona interesów zbiorowych w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 2017; Kulski R., *Opinia o rządowym projekcie ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym (druk sejmowy nr 1829)*, [https://orka.sejm.gov.pl/RexDomk6.nsf/0/1EFD040D487888C9C12575C8003C0833/\\$file/i1089-09A.rtf](https://orka.sejm.gov.pl/RexDomk6.nsf/0/1EFD040D487888C9C12575C8003C0833/$file/i1089-09A.rtf) (dostęp: 6.06.2022 r.); **Lapierre J. (i in.)**, *Postępowanie cywilne*, Warszawa 2016; **Machnikowska A.**, *Postępowanie w sprawach gospodarczych jako postępowanie odrębne* [w:] *Praktyka wobec nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego. Konsekwencje zmian*, red. M. Dziurda, T. Zembrzusi, Warszawa 2021; **Manowska M.**, *Postępowania odrębne*; Manowska M., *Postępowanie uproszczone*; **Markiewicz K.**, *Glosa do uchwały SN z 19.04.2007 r.*, III CZP 11/07, PS 2009/2; **Marszałkowska-Krześ E., Gil I.**, *Postępowanie odrębne w sprawach gospodarczych* [w:] *Meritum. Postępowanie cywilne*, t. 1, *Postępowanie rozpoznawcze i zabezpieczające*, red. E. Marszałkowska-Krześ, Warszawa 2021; **Matusiewicz-Kulig B., Sokołowska-Ławniczak A.**, *Sądy ds. własności intelektualnej w Polsce – wybrane zagadnienia*, M. Praw. 2020/20 (dodatek); **Matusik G.**, *Glosa do uchwały SN z 19.04.2007 r.*, III CZP 11/07, PS 2008/7–8; **Menger A.**, *System des Oesterreichischen Civilprocessrechts in Rechtsvergleichender Darstellung*, Wien 1876; **Misztal-Konecka J.**, *Umorzenie postępowania po przekazaniu sprawy z elektronicznego postępowania upominawczego – uwag kilka*, M. Praw. 2012/14; **Mroczkowski P.**, *Glosa do uchwały SN z 6.03.2003 r.*, III PZP 2/03, PS 2004/9; **Olaś A.**, *Czy zasada proporcjonalności? Uwagi na tle wybranych zmian w KPC wprowadzonych ustawą z 4.07.2019 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r. poz. 1469) w świetle Modelowych Europejskich Zasad Postępowania Cywilnego ELI/UNIDROIT* [w:] *Realizacja zasad postępowania cywilnego na tle aktualnych zmian KPC*, red. M. Ski- bińska, Zielona Góra 2022; Olaś A., *Postępowanie uproszczone po zmianach wprowadzonych na mocy ustawy z 4.7.2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw* [w:] *Reforma czy kolejna nowelizacja? Uwagi na tle ustawy z 4.7.2019 r. zmieniającej KPC*, red. P. Ryłski, Warszawa 2020; **Ossowska-Grzelak M.**, *Wzajemna relacja postępowań odrębnych występujących w procesie cywilnym w ujęciu ogólnym*, cz. 2, M. Praw. 2008/14; **Pérez J.L.M. (i in.)**, *Manual de derecho procesal del trabajo*, Madrid 2010; **Pilich M., Weitz K.**, *Przegląd orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z zakresu europejskiego prawa procesowego cywilnego (2013–2014) – rozporządzenie nr 44/2001*, KPP 2015/3; **Pisuliński J.**, *Europejski nakaz zapłaty*, EPS 2008/1; **Płachtej T.**, *Kwestie proceduralne postępowania w sprawach własności intelektualnej*, <https://prawo.gazetaprawna.pl/artykuly/1486169,procedury-postepowanie-w-sprawach-wlasnosci-intelektualnej.html> (dostęp: 14.07.2020 r.); *Postępowanie w sprawach gospodarczych. Komentarz do wybranych przepisów Kodeksu*

postępowania cywilnego, red. K. Flaga-Gieruszyńska, Legalis 2021; *Procédure civile. Juridictions civiles et commerciales. Conseil des prud'hommes*, Levallois 2013; **Prus M., Zalesińska A.**, *Koncepcja teoretyczna elektronicznego postępowania upominawczego a jej wdrożenie (konkluzje prawnika – praktyka w pierwszą rocznicę funkcjonowania portalu)*, PME 2011/1; **Rejda M.**, *Zabezpieczenie dowodów w sprawach o naruszenia praw własności intelektualnej*, Warszawa 2019; **Rupniewski M.**, *Elementy kreacjonizmu i determinizmu prawnego w nowelizacji k.p.c. z 4 lipca 2019 r.* [w:] *Założenia aksjologiczne nowelizacji KPC z 4 lipca 2019 r.*, red. S. Cieślak, Łódź 2020; **Siedlecki W., Świeboda Z.**, *Postępowanie cywilne. Zarys wykładu*, Warszawa 2001; **Silvestri E.**, *Goals of Civil Justice When Nothing Works: The Case of Italy* [w:] *Goals of Civil Justice and Civil Procedure in Contemporary Judicial Systems*, red. A. Uzelac, *Ius Gentium: Comparative Perspectives on Law and Justice*, vol. 34, Heidelberg–New York–Dordrecht–London 2014; **Skąpski J.**, *Nadzwyczajne procesy cywilne* [w:] *Polska procedura cywilna. Projekty referentów z uzasadnieniem*, t. 2, Warszawa 1928; **Skibińska M.**, *Postępowanie odrębne w sprawach małżeńskich* [w:] *Meritum. Postępowanie cywilne*, t. 1, *Postępowanie rozpoznawcze i zabezpieczające*, red. E. Marszałkowska-Krześ, Warszawa 2021; **Skubisz R.**, *Roszczenie o udzielenie informacji w prawie własności przemysłowej (w świetle dyrektywy nr 2004/48 i prawa polskiego)* [w:] *Księga ku czci Profesora T. Erecińskiego*, t. 2; **Sorysz M.**, *Powództwo grupowe – zagadnienia wybrane*, M. Praw. 2011/21; **Stawarska-Rippel A.**, *Elementy prywatne i publiczne w procesie cywilnym w świetle prac kodyfikacyjnych w Polsce (1918–1964). Studium historycznoprawne*, Katowice 2015; Stawarska-Rippel A., *Trzy transformacje w procedurze cywilnej w Polsce XX w. Wzorce rozwiązań*, „Zeszyty Prawnicze UKSW” 2011/11.2; **Strumiłło T.**, *Skierowanie stron do mediacji przez sąd*, ADR 2010/3; *System PH*, t. 6, red. A. Hrycaj, A. Jakubecki, A. Witosz, 2016; **Suskind R.**, *Sądy internetowe i przyszłość wymiaru sprawiedliwości*, Warszawa 2021; **Telenga P.**, *Roszczenia z zakresu prawa pracy w postępowaniu uproszczonym – glosa – III PZP 2/03*, M. Praw. 2005/7; **Tomanek A.**, *Postępowanie w sprawach z zakresu prawa pracy* [w:] *Meritum. Postępowanie cywilne*, t. 1, *Postępowanie rozpoznawcze i zabezpieczające*, red. E. Marszałkowska-Krześ, Warszawa 2021; Tomanek A., *Postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych* [w:] *Meritum. Postępowanie cywilne*, t. 1, *Postępowanie rozpoznawcze i zabezpieczające*, red. E. Marszałkowska-Krześ, Warszawa 2021; **Tomaszek A., Wojewódzka J.**, *Sprawy własności intelektualnej – nowe postępowanie odrębne w polskiej procedurze cywilnej*, M. Praw. 2020/15; **Uzelac A.**, *Goals of Civil Justice and Civil Procedure in the Contemporary World. Global Developments – Towards Harmonisation (and Back)* [w:] *Goals of Civil Justice and Civil Procedure in Contemporary Judicial Systems*, red. A. Uzelac, *Ius Gentium: Comparative Perspectives on Law and Justice*, vol. 34, Heidelberg–New York–Dordrecht–London 2014; **Walasik M.**, *Zakres regulacji nowego Kodeksu postępowania cywilnego* [w:] *Postępowanie rozpoznawcze w przyszłym Kodeksie postępowania cywilnego. Materiały Ogólnopolskiego Zjazdu Katedr i Zakładów Postępowania Cywilnego w Katowicach-Kocierzu (26–29 września 2013 r.)*, red. K. Markiewicz, A. Torbus, Warszawa 2014; **Waligórski M.**, *Polskie prawo procesowe cywilne. Funkcja i struktura procesu*, Warszawa 1947; Waligórski M., *Zmiany proceduralne*

w związku z ostatnią unifikacją prawa cywilnego, PiP 1946/5–6; **Widło J., Wróbel A.**, *Postępowanie przed sądem właściwości ogólnej po przekazaniu sprawy z elektronicznego postępowania upominawczego w świetle art. 505³⁷ k.p.c. Uwagi de lege lata i de lege ferenda*, PS 2012/4; **Włodyka S.**, *Pojęcie postępowania cywilnego i jego rodzaje* [w:] *Wstęp do systemu prawa procesowego cywilnego. Zbiór studiów*, red. J. Jodłowski, Ossolineum 1974; **Ziółkowski M.**, *Uprzywilejowanie wyrównawcze*, PiP 2016/4.

1. ZAGADNIENIA WPROWADZAJĄCE DO STRUKTURY SYSTEMU PROCESOWEGO CYWILNEGO

1.1. UWAGI WSTĘPNE

1. Celem rozważań zawartych w tym dziale jest ogólne spojrzenie na całość struktury procesu cywilnego, przy czym badanie jest przeprowadzane przede wszystkim z punktu widzenia powiązań (relacji) zachodzących pomiędzy elementami wchodzącymi w skład poszczególnych rodzajów postępowań zaliczanych do procesu. Szczegółowa analiza funkcji i struktury postępowań odrębnych w procesie została bowiem dokonana w kolejnych rozdziałach niniejszego działu tego tomu *Systemu*. W ten sposób zagadnienia poruszone w tym rozdziale uzupełniają problematykę postępowań odrębnych w procesie cywilnym. Warto bowiem przypomnieć, że dla pełnego ujęcia zagadnień procesowych związanych z określonym rodzajem postępowania cywilnego wskazane jest przeprowadzanie badania z trzech punktów widzenia: funkcji, struktury statycznej i dynamicznej, jak również powiązań wewnątrzsystemowych zachodzących pomiędzy danym rodzajem postępowania a innymi rodzajami postępowań wchodzących w skład systemu postępowania cywilnego. Konieczność badania zjawisk procesowych pod kątem funkcji i struktury postępowania podkreślano już od dawna¹. Na celowość badania również szczególnego rodzaju relacji zachodzących pomiędzy określonym rodzajem postępowania cywilnego a innymi rodzajami postępowania cywilnego zwrócono zaś uwagę stosunkowo niedawno². Przyjmo-

¹ M. Waligórski, *Polskie prawo procesowe cywilne. Funkcja i struktura procesu*, Warszawa 1947, s. 2; J. Jankowski, *Przebieg postępowania egzekucyjnego, upadłościowego i układowego. Struktura postępowań w ujęciu dynamicznym*, Kraków 1999; S. Cieślak, *Postępowania przyspieszone w procesie cywilnym. Zarys postępowania nakazowego, upominawczego i uproszczonego*, Warszawa 2004.

² S. Cieślak, *Powiązania wewnątrzsystemowe w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 2013, s. 109 i n.

wana w doktrynie³ procesu cywilnego konstrukcja wyłączności bezwzględnej i względnej postępowań odrębnych nie uwzględnia w pełni złożoności relacji zachodzących między postępowaniami procesowymi, a w szczególności możliwości kumulacji postępowań w postaci ich następczego zastosowania w ramach raz wszczętego postępowania cywilnego. Dopiero kompleksowe podejście do badania relacji zachodzących między różnymi procedurami w tej samej sprawie cywilnej, z uwzględnieniem nie tylko kumulacji w postaci jednoczesnego zastosowania różnych procedur, ale również ich kumulacji następczej, pozwala dokonać oceny prawidłowości budowy systemu procesowego na płaszczyźnie aksjologicznej, w tym także z punktu widzenia efektywności ochrony prawnej uzyskiwanej dzięki temu systemowi.

1.2. NIEJEDNOLITY CHARAKTER PROCESU CYWILNEGO

2. Potrzeba badania prawidłowości struktury systemu procesu cywilnego wynika z niejednolitego sposobu udzielania ochrony prawnej w procesie cywilnym. Występują w nim, obok zasadniczej formy procesu zwykłego (zwyčajnego, ogólnego⁴), także różne postępowania nadzwyczajne, które są nazywane w Kodeksie postępowania cywilnego postępowaniami odrębnymi. W celu zbadania prawidłowości tej struktury systemu procesowego cywilnego trzeba uwzględnić kilka okoliczności:

- liczbę procedur nadzwyczajnych i jej wpływ na efektywność całego systemu wymierzania sprawiedliwości w sprawach cywilnych, jak również na sposób odbioru tego systemu w społeczeństwie;
- spójność i konsekwencję w stosowaniu warunków (specyfikę spraw wynikających z określonych stosunków prawnych) tworzenia postępowań odrębnych;

³ W. Broniewicz, A. Marciniak, I. Kunicki, *Postępowanie cywilne*, 2020, s. 413–414.

⁴ W literaturze stosowane są różne określenia na oznaczenie postępowania procesowego toczącego się według ogólnych przepisów o procesie zawartych w Kodeksie postępowania cywilnego. Zob. W. Siedlecki [w:] W. Siedlecki, Z. Świeboda, *Postępowanie cywilne. Zarys wykładu*, Warszawa 2001, s. 30; W. Broniewicz, A. Marciniak, I. Kunicki, *Postępowanie cywilne*, 2020, s. 30; T. Ereciński, *Postępowania odrębne de lege lata i de lege ferenda* [w:] *Ewolucja polskiego postępowania cywilnego wobec przemian politycznych, społecznych i gospodarczych. Materiały konferencyjne Ogólnopolskiego Zjazdu Katedr Postępowania Cywilnego. Szczecin-Niechorze, 28–30.9.2007 r.*, red. H. Dolecki, K. Flaga-Gieruszyńska, Warszawa 2009, s. 1; M. Walasik, *Zakres regulacji nowego Kodeksu postępowania cywilnego* [w:] *Postępowanie rozpoznawcze w przyszłym Kodeksie postępowania cywilnego. Materiały Ogólnopolskiego Zjazdu Katedr i Zakładów Postępowania Cywilnego w Katowicach-Kocierzu (26–29 września 2013 r.)*, red. K. Markiewicz, A. Torbus, Warszawa 2014, s. 52.

- sposób ukształtowania relacji występujących między poszczególnymi rodzajami postępowań procesowych, w postaci powiązań wewnątrzsystemowych.

3. W regulacji dotyczącej zwyczajnego postępowania procesowego także można odnaleźć odrębności mające zastosowanie tylko w sprawach określonego rodzaju, w których nie wprowadzono jednak postępowania odrębnego. W ramach regulacji kodeksowej istotne jest wobec tego odróżnienie tych procedur, których odrębności od zwyczajnego postępowania procesowego są na tyle istotne, że uzasadniają wprowadzenie nadzwyczajnego rodzaju postępowania określanego jako postępowanie odrębne⁵.

4. W odniesieniu do badania zjawisk procesowych pod kątem powiązań wewnątrzsystemowych warto zgłosić w tym miejscu kilka uwag dodatkowych. Po pierwsze, sposób uregulowania powiązań wewnątrzsystemowych zachodzących między określonymi postępowaniami cywilnymi wpływa na efektywność udzielanej w nich ochrony prawnej⁶. Najbardziej typowym przejawem wadliwego ukształtowania tych powiązań jest wypadek jednoczesnego stosowania przepisów odnoszących się do kilku procedur odrębnych (zazębianie się, nakładanie się, krzyżowanie się) w określonej sprawie, przy jednoczesnym braku norm kolizyjnych pozwalających na ustalenie, który z przepisów regulujących zbiegające się postępowania należy zastosować. Wątpliwości interpretacyjne mogą wówczas prowadzić do niejednolitej praktyki w różnych sądach oraz utrudniania rozwiązywania zbiegów postępowań, co w konsekwencji wpłynie na czas załatwienia tej sprawy⁷. Problem

⁵ W literaturze wskazano trafnie na konieczność odróżniania od postępowań odrębnych faktycznych odrębności postępowania zwykłego przy rozpoznawaniu niektórych kategorii spraw cywilnych, np. spraw o roszczenia alimentacyjne; tak T. Ereciński, *Postępowania...*, s. 2; M. Walasik, *Zakres...*, s. 52. Jako źródła normatywne takich faktycznych odrębności są powoływane: art. 32, 87 § 3, art. 144 § 1, art. 193 § 2¹, art. 333 § 1 pkt 1, art. 334 § 4 k.p.c.; M. Walasik, *Zakres...*, s. 52.

⁶ S. Cieślak, *Powiązania wewnątrzsystemowe w postępowaniu...*, s. 18.

⁷ Jako przykład tego rodzaju problemów można podać wątpliwości, jakie występowały w doktrynie przed wprowadzeniem art. 505¹⁴ co do stosowania w ramach jednego postępowania przepisów o postępowaniu uproszczonym oraz przepisów normujących postępowanie w sprawach z zakresu prawa pracy (zob. J. Gudowski [w:] *Kodeks*, t. 3, red. T. Ereciński, 2016, art. 505¹, nt 13, oraz art. 505¹⁴, nt 1; P. Telenga [w:] *Kodeks*, t. 1, red. A. Jakubecki, 2019, art. 505¹⁴, nt 1–2). Na temat optymalnego ukształtowania relacji między postępowaniami cywilnymi z punktu widzenia zapewnienia możliwości osiągnięcia założonego celu postępowania cywilnego zob. szerzej S. Cieślak, *Powiązania wewnątrzsystemowe w postępowaniu...*, s. 250–251. W orzecznictwie SN na oznaczenie zbiegu w tej samej sprawie postępowania uproszczonego oraz postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy przyjmowane jest, oprócz krzyżowania się lub nakładania się postępowań, także sformułowanie „kompilacja zbiegających się postępowań, z wyraźnym wyłączeniem stosowania niektórych przepisów” (tak w uzasadnieniu postanowienia SN z 20.11.2018 r., III PZ 11/18, LEX nr 2579565). W orzecznictwie sądów powszechnych

wpływu mnożenia szczególnych sądów i typów procedur cywilnych na efektywność udzielanej ochrony prawnej jest dostrzegany w teorii postępowania cywilnego innych państw⁸.

Po drugie, przeprowadzenie badania postępowań odrębnych również pod kątem zachodzących między nimi powiązań wewnątrzsystemowych ma szczególnie istotne znaczenie przy dokonywaniu oceny trafności rozwiązań ustawowych co do liczby, rodzaju i wzajemnego stosunku tych postępowań względem siebie. Instytucja powiązań wewnątrzsystemowych stanowi w ten sposób ważne narzędzie służące do dokonywania oceny, czy w ramach całego systemu postępowania cywilnego, czy też w ramach podsystemów obejmujących określone rodzaje postępowania (np. podsystem postępowań przyspieszonych w procesie cywilnym, podsystem postępowań odrębnych w procesie cywilnym) zostały ukształtowane w sposób optymalny z punktu widzenia możliwości osiągnięcia założonego celu postępowania cywilnego. Z tego też względu w dalszej części niniejszego działu analiza zagadnień szczegółowych będzie przeprowadzona przede wszystkim z punktu widzenia relacji zachodzących między postępowaniami zaliczonymi do postępowań odrębnych w procesie.

Po trzecie, w ramach badania poszczególnych postępowań odrębnych w kolejnych rozdziałach niniejszego tomu *Systemu* jest poruszana kwestia kolejności zastosowania konkretnych przepisów regulujących zbiegające się postępowania odrębne. Z tego też powodu w niniejszym rozdziale zostaną zaprezentowane ogólne zasady wyznaczające wzajemne stosunki między nimi. W tym miejscu należy wskazać, że w każdym postępowaniu odrębnym znajdują zastosowanie wprost przepisy odnoszące się do procesu zwykłego, pod warunkiem że nie występują szczególne regulacje wśród przepisów o danym postępowaniu odręb-

przyjmowane jest, że „konsekwencją wprowadzenia przepisów o postępowaniu uproszczonym (art. 505¹–505¹³ KPC), które należy stosować w sprawach z zakresu prawa pracy, jest konieczność dynamicznego interpretowania dotychczasowych przepisów o postępowaniu odrębnym w sprawach z zakresu prawa pracy (art. 459–477⁷ KPC)”, zob. uzasadnienie uchwały SN z 6.03.2003 r., III PZP 2/03, OSNAPiUS 2003/15, poz. 350. Na poważne problemy interpretacyjne w praktyce postępowania cywilnego, związane z wprowadzaniem kolejnych procedur odrębnych do systemu procesowego, zwrócono uwagę w orzecznictwie SN wkrótce po wejściu w życie nowelizacji z 24.05.2000 r. (zob. uzasadnienie uchwały SN z 27.11.2001 r., III CZP 61/01, OSNC 2002/5, poz. 62, s. 31; uchwała SN z 14.12.2001 r., III CZP 67/01, Biul. SN 2001/2, s. 6).

⁸ A. Uzelac, *Goals of Civil Justice and Civil Procedure in the Contemporary World. Global Developments – Towards Harmonisation (and Back)* [w:] *Goals of Civil Justice and Civil Procedure in Contemporary Judicial Systems*, red. A. Uzelac, *Ius Gentium: Comparative Perspectives on Law and Justice*, vol. 34, Heidelberg–New York–Dordrecht–London 2014, s. 23. Autor ten stwierdza, że nadmierna specjalizacja przy mnożeniu sądów szczególnych i różnych typów procedur, charakteryzujących się szczególnymi cechami, może być myląca dla podmiotów, nieefektywna i sprzeczna z przewidywalnymi i właściwymi zasadami, standardami rozpoznawania wszelkich spraw cywilnych. Ponadto może to utrudniać osiągnięcie celu wymierzania sprawiedliwości w tych sprawach.

nym⁹. Wynika z tej tezy, że przepisy normujące postępowania odrębne stanowią *legis specialis* względem odpowiednich przepisów ogólnych o procesie zwykłym. W wypadku niektórych postępowań odrębnych przewidziano ponadto przepisy ogólne stosowane we wszystkich rodzajach spraw w nich rozpoznawanych, a ponadto przepisy odnoszące się do niektórych z nich. Należą do nich:

- postępowanie w sprawach małżeńskich – przepisy ogólne zamieszczono w art. 425–435 k.p.c. (rozdział 1 działu I tytułu VII księgi pierwszej części pierwszej);
- postępowanie w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych – przepisy ogólne występują w art. 459–476 k.p.c. (rozdział 1 działu III tytułu VII księgi pierwszej części pierwszej);
- postępowanie w sprawach własności intelektualnej – przepisy ogólne zamieszczono w art. 479⁸⁹–479⁹⁵ (rozdział 1 działu IVG tytułu VII księgi pierwszej części pierwszej).

W wyżej wymienionych postępowaniach odrębnych w pierwszej kolejności trzeba stosować przepisy dotyczące postępowania w konkretnej sprawie. Przy braku odpowiedniej normy trzeba sięgnąć do przepisów ogólnych dla danego postępowania odrębnego, a w ostatniej kolejności do przepisów ogólnych o procesie zwykłym.

Ustawodawca wprowadził także przepisy ogólne mające zastosowanie w więcej niż jednym postępowaniu odrębnym. Z taką metodą regulacji mamy do czynienia w odniesieniu do:

- postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy oraz postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych – przepisy ogólne występują w art. 459–476 k.p.c. (rozdział 1 działu III tytułu VII księgi pierwszej części pierwszej);
- postępowania nakazowego i upominawczego – przepisy ogólne występują w art. 480¹–480⁴ k.p.c. (rozdział 1 działu V tytułu VII księgi pierwszej części pierwszej).

W dwóch wyżej wymienionych wypadkach w pierwszej kolejności stosujemy przepis szczególnie z zakresu konkretnego postępowania odrębnego. Przy braku normy szczegółowej należy sięgnąć do przepisu ogólnego, który jest wspólny dla danego postępowania odrębnego i innego łącznie z nim uregulowanego. W ostatniej kolejności trzeba sięgnąć do ogólnych przepisów o procesie zwykłym.

⁹ Nie występuje w tym wypadku potrzeba **odpowiedniego** stosowania przepisów ogólnych o procesie, jak przyjmują W. Broniewicz, A. Marciniak, I. Kunicki (*Postępowanie cywilne*, 2020, s. 371), gdyż stosowane one są wprost w postępowaniach odrębnych, chyba że są przepisy szczególnie wyłączające ich zastosowanie w całości lub części.

Recenzent
Prof. dr hab. Elwira Marszałkowska-Krześ

Wydawca
Małgorzata Stańczak, Klaudia Szawłowska

Redaktor prowadzący
Joanna Tchorek

Opracowanie redakcyjne
JustLuk

Projekt okładki i stron tytułowych
Agnieszka Tchórznička

prawoLubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2023

ISBN 978-83-8286-637-7 – tom II cz. 3
ISBN 978-83-8092-643-1 – komplet Systemu

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

9788382866377 W01P01

Tom II cz. 3

ISBN 978-83-8286-637-7

9 788382 866377

Cena 299 zł (w tym 5% VAT)

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

